

Mira Nieminen ps

Toimenpidealoite tupakka- ja nikotiinituotteiden makuainekiellosta

Eduskunnalle

Hallituksen esityksessä (HE 38/2024 vp) tupakkalain muuttamisesta ehdotetaan, että tupakkalakiin lisättäisiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä. Se kattaisi nikotiinipussien lisäksi myös sellaiset tuotteet, jotka eivät sisällä tupakkakasvia mutta jotka muistuttavat käyttötarkoitukseltaan irtonuuskaa, purutupakkaa tai nenänuuskaa. Savuttomien nikotiinituotteiden nikotiinirajaksi säädettäisiin enintään 16,6 milligrammaa nikotiinia grammassa tuotetta, minkä lisäksi savuttomista nikotiinituotteista kiellettäisiin tunnusomaiset tuoksut tai maut mentolin, mintun, teen, inkiväärin, rosmariinin ja puun makuja lukuun ottamatta.

Nikotiinipussit ovat nuuskan tapaan huulen alla käytettäviä pusseja. Nikotiinipussit eroavat perinteisestä nuuskasta siinä, että ne eivät sisällä tupakkakasvia. Ne sisältävät kuitenkin runsaasti nikotiinia, ja perinteiseen nuuskaan nähden nikotiinimäärät voivat olla jopa moninkertaiset.

Nikotiinipussit ovat monella tapaa haitallinen tuote. Niiden nikotiinitaso voi olla erittäin korkea, mikä aiheuttaa myrkytysriskin. Nikotiinipusseista on tietoisesti tehty nuoria, jopa lapsia, houkuttelevia. Niiden maku- ja hajuaineet ja pakkaukset on suunniteltu nuoriin vetoaviksi. Myös markkinointi on suunnattu nuorille. Teollisuus yrittää brändätä nikotiinipussit vähemmän haitalliseksi, jopa vaarattomaksi, vaihtoehdoksi kuin muut tupakka ja nikotiinituotteet. Samalla tuotteiden ulkonäöllä pyritään harhauttamaan lasten ja nuorten lähiaikuisia, jotka eivät välttämättä ymmärrä, että kyseessä on nikotiinituote. Nämä kaikki asiat ovat omiaan hämärtämään nikotiinipussien haitallisuutta nuorten silmissä.

Hallituksen esityksen luonnoksessa nikotiinipussit jäävät tunnusomaisten makujen sääntelyn ulkopuolelle. Kuitenkin markkinoilla olevien nikotiinipussien makuaine- ja tuotepakkausvalikoima on laaja, ja ne vetoavat tutkitusti lapsiin ja nuoriin. Nikotiinipussit eroavat nuuskasta juuri makuelämyksessä, ja hajuton ja hyvänmakuinen tuote markkinoidaan vaihtoehtona pahanhajuiselle nuuskalle.

Myös tuotteiden markkinointilauseet, kuten "helppo käyttää pelien aikana", "puhdasta nikotiinia", "boostaa suorituskykyä ja auttaa palautumaan", johtavat nuoria harhaan. Nikotiinipussirasioiden freesi ja värikäs ulkomuoto sekä makuvaihtoehdot, kuten minttu tai karkki, pyrkivät myös luomaan mielikuvaa vaarattomuudesta.

Toimenpidealoite TPA 24/2024 vp

Kaikkien tupakka- ja nikotiinituotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Tupakan vastikkeiksi määriteltyjen tuotteiden, kuten nikotiinittomien sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien, myynti ja muu luovuttaminen on kielletty alle 18-vuotiaille.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n teettämässä selvityksessä kävi ilmi, että alaikäiset kokevat nikotiinituotteiden hankkimisen helpoksi. Alaikäisistä vastaajista 44 prosentin mukaan nikotiinipussien hankkiminen on helppoa tai erittäin helppoa. Alaikäiset saavat käsiinsä nikotiinituotteita kavereiden ja täysi-ikäisten tuttujen kautta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin, joilla kielletään tupakka- ja nikotiinituotteiden makuaineet sekä kiinnitetään huomiota myyntipakkauksiin etsimällä mahdollisuuksia niiden houkuttelevuuden vähentämiseksi.

Helsingissä 30.5.2024

Mira Nieminen ps